

Republika Srbija
VRHOVNI SUD SRBIJE
U ž 5/07
05.01.2007. godina
Beograd

U IME NARODA

Vrhovni sud Srbije u Beogradu, u veću sastavljenom od sudija: Milene Savatić, predsednika veća, Nade Kljajević, Katarine Manojlović-Andrić, Zoje Popović i Jelene Ivanović, članova veća, sa savetnikom Vukicom Latinović, zapisničarem, odlučujući po žalbi AA stranke, podnetoj protiv rešenja Republičke izborne komisije 02 broj 013-1035/06 od 30.12.2006. godine, u predmetu zaštite izbornog prava, u nejavnoj sednici veća održanoj 5.1.2007. godine u 11,00 časova, doneo je

P R E S U D U

Žalba SE ODBIJA.

O b r a z l o ž e n j e

AA stranka podnela je 4.1.2007. godine u 15,10 časova žalbu Vrhovnom sudu Srbije, preko Republičke izborne komisije, koja je ovom sudu dostavljena 4.1.2007. godine, u 17,26 časova, protiv rešenja Republičke izborne komisije 02 broj 013-1035 od 30.12.2006. godine, kojim je odbijen prigovor žalioca podnet 29.12.2006. godine u 16,30 časova na rešenje Republičke izborne komisije od 28.12.2006. godine u 21,30 časova (02 broj 013-1035/06) o proglašenju izborne liste broj 14 Unija Roma Srbije - dr Rajko Đurić.

U žalbi je navela da Republička izborna komisija nije mogla da utvrdi navedenu izbornu listu primenom odredbe člana 23. stav 1. tačka 8. Uputstva od 15.11.2006. godine, jer je ista u suprotnosti sa odredbom člana 43. stav 1. Zakona o izboru narodnih poslanika kojom je predviđeno da će se izborna lista smatrati utvrđenom ako je svojim potpisima podrži najmanje 10.000 birača. Takođe se osporava da izborna lista broj 14 Unija Roma Srbije - dr Rajko Đurić, prema odredbi člana 81. stav 4. Zakona o izboru narodnih poslanika ispunjava uslove da joj bude priznat položaj političke stranke nacionalne manjine. Komisija nije izvršila uvid u akt o osnivanju Unije Roma Srbije, pa nije mogla utvrditi njene osnovne ciljeve. Ovo sa razloga što osnovni ciljevi podnosioca liste, prema dostavljenom izvodu iz zapisnika sa osnivačke skupštine od 5.5.2004. godine, koji nije overen, podrazumevaju osnovne ciljeve bilo koje političke partije, a iz dostavljenih "Programskih načela" se ne bi moglo zaključiti o čijim programskim načelima je reč. Osporavaju i da su pruženi valjani dokazi o obrazovanju Saveta nacionalnih manjina Srbije, te da se predstavnici Romskog Saveta nalaze u njemu. Predložila je da Vrhovni sud Srbije poništi ožalbena rešenje i usvoji izjavljeni prigovor žalioca, rukovodeći se principom zakonitosti i hijerarhije domaćih opštih pravnih akata iz člana 195. stav 1. Ustava Republike Srbije.

Odlučujući o podnetoj žalbi na osnovu člana 97. stav 1. i 5. Zakona o izboru narodnih poslanika ("Službeni glasnik RS", br. 35/2000 ... 101/2005), ocenom navoda žalbe i spisa predmeta ove pravne stvari, Vrhovni sud Srbije je našao da je žalba neosnovana.

Po nalaženju Vrhovnog suda Srbije, Republička izborna komisija je pravilno zaključila da izborna lista Unija Roma Srbije – dr Rajko Đurić ispunjava uslove predviđene članom 81. stav 3. Zakona o izboru narodnih poslanika da joj se utvrdi položaj stranke nacionalne manjine.

Nesporno je da Romi predstavljaju nacionalnu manjinu u smislu člana 2. Zakona o zaštiti prava i sloboda nacionalnih manjina ("Službeni list SRJ", broj 11/2002), koji se primenjuje kao zakon Republike Srbije na osnovu člana 64. stav 2. Ustavne povelje državne zajednice Srbija i Crna Gora ("Službeni list SCG", br. 1/2003 i 26/2005) i člana 12. Ustavnog zakona za sprovođenje Ustava Republike Srbije ("Službeni glasnik RS", broj 98/2006).

Romska nacionalna manjina je u skladu sa odredbama čl. 19. i 24. navedenog Zakona osnovala Savet Romske nacionalne manjine koji je upisan u Registar nacionalnog saveta koji se vodi kod Ministarstva za ljudska i manjinska prava, a u kome se nalaze i predstavnici stranke Unije Roma Srbije, a što proizilazi iz stanja spisa.

Ministarstvo za državnu upravu i lokalnu samoupravu je 28.12.2006. godine obavestilo Republičku izbornu komisiju da je Unija Roma Srbije, sa sedištem u Beogradu, Ulica Zagrebačka broj 9/II na osnovu rešenja tog Ministarstva br. 00-00-58/2004-05 od 20.5.2004. godine upisana u Registar političkih organizacija, od 14.5.2004. godine, a kao lice ovlašćeno da je zastupa i predstavlja upisan je dr Rajko Đurić.

Komisiji su uz navedeni akt dostavljeni Izvod iz zapisnika sa osnivačke Skupštine i Programska načela Unije Roma Srbije od 5.5.2004. godine. Imajući u vidu da su ovi dokazi dostavljeni od strane nadležnog državnog organa, Sud smatra da su neosnovani navodi žalbe kojima se izražava sumnja u njihovu autentičnost zbog nepostojanja overe potpisa osnivača političke stranke.

Iz navedenih dokaza proizilazi da je jedan od ciljeva stranke Unija Roma Srbije ostvarivanje prava manjina, a da je jedno od programskih načela da nacionalne manjine moraju da uživaju punu ravnopravnost i pravo na negovanje

svoje nacionalne posebnosti putem slobodnog organizovanja i odlučivanja u oblastima života od značaja za očuvanje nacionalnog identiteta, kao što su informisanje, kultura i obrazovanje. Načelno zalaganje Unije Roma Srbije za ravnopravnost svih nacionalnih manjina, po oceni Suda, ne znači da ova politička stranka neće posebno zastupati i interese romske nacionalne manjine, niti da zbog postojanja drugih ciljeva svoga organizovanja ova stranka nema svojstvo stranke nacionalne manjine. Ostvarivanje drugih programskih ciljeva Unije Roma Srbije kao što su: moderna Srbija, građansko društvo, uključivanje u evropske integracione procese, slobodno, odgovorno i tolerantno društvo, poštovanje i vladavina prava, može se smatrati preduslovom za zaštitu i poboljšanje prava romske nacionalne manjine, kao i manjina u celini. Sud nalazi da i sam naziv ove političke stranke afirmiše romsku nacionalnu manjinu.

Pripadnicima nacionalnih manjina, pored prava koja su Ustavom zajemčena svim građanima, jemče se i dodatna, individualna ili kolektivna prava. (član 75. stav 1. Ustava)

Članom 76. Ustava pripadnicima nacionalnih manjina jemči se ravnopravnost pred zakonom i jednaka zakonska zaštita, a istovremeno se zabranjuje bilo kakva diskriminacija zbog pripadnosti nacionalnoj manjini.

U članu 77. stav 1. Ustava utvrđuje se da pripadnici nacionalnih manjina imaju, pod istim uslovima kao ostali građani, pravo da učestvuju u upravljanju javnim poslovima i da stupaju na javne funkcije.

Članom 100. stav 2. Ustava utvrđeno je da se u Narodnoj skupštini obezbeđuje ravnopravnost i zastupljenost polova i predstavnika nacionalnih manjina, u skladu sa zakonom.

Prema članu 18. Ustava Republike Srbije, ljudska i manjinska prava zajemčena Ustavom neposredno se primenjuju. Ustavom se jemče, i kao takva, neposredno se primenjuju ljudska i manjinska prava zajemčena opšteprihvaćenim pravilima međunarodnog prava, potvrđenim međunarodnim ugovorima i zakonima. Zakonom se može propisati način ostvarivanja ovih prava samo ako je to Ustavom izričito predviđeno, ili ako je to neophodno za ostvarivanje pojedinog prava zbog njegove prirode, pri čemu zakon ni u kom slučaju ne sme da

utiče na suštinu zajemčenog prava. Odredbe o ljudskim i manjinskim pravima tumače se u korist unapređenja vrednosti demokratskog društva, saglasno važećim međunarodnim standardima ljudskih i manjinskih prava, kao i praksi međunarodnih institucija koje nadziru njihovo sprovođenje.

Odredbama člana 4. Zakona o zaštiti sloboda i prava nacionalnih manjina predviđeno je da organi vlasti u Saveznoj Republici Jugoslaviji mogu u skladu sa Ustavom i zakonom da donose propise, pojedinačne pravne akte i da preduzimaju mere u cilju obezbeđenja pune i efektivne ravnopravnosti između pripadnika nacionalnih manjina i pripadnika većinske nacije. (stav 1.) Organi vlasti će doneti pravne akte i preduzeti mere iz stava 1. ovog člana u cilju popravljavanja položaja lica koja pripadaju romskoj nacionalnoj manjini. (stav 2.) Propisi, pojedinačni akti i mere iz stava 1. ovog člana se ne mogu smatrati aktom diskriminacije. (stav 3.)

Navedenim zakonskim rešenjem izvršeno je usklađivanje domaćeg zakonodavstva sa članom 4. stav 2. Okvirne konvencije za zaštitu nacionalnih manjina ("Sl. list SRJ – Međunarodni ugovori", broj 6/98 - ratifikacioni instrumenti deponovani su kod Saveta Evrope 11.05.2001. godine), koji propisuje da se ugovornice obavezuju da usvoje, gde je to potrebno, odgovarajuće mere za unapređenje, u svim oblastima ekonomskog, socijalnog, političkog i kulturnog života, pune i efektivne ravnopravnosti između pripadnika nacionalne manjine i onih koji pripadaju većini, u kom pogledu će se voditi računa o posebnim uslovima pripadnika nacionalnih manjina. U članu 15. navedene Konvencije utvrđuje se da će ugovornice stvoriti neophodne uslove za efikasno učešće pripadnika nacionalnih manjina u kulturnom, socijalnom i ekonomskom životu i javnim poslovima, naročito onim koji se njih tiču.

Zakon o izboru narodnih poslanika donet je u vreme važenja ranijeg Ustava Republike Srbije i nije usklađen sa novim Ustavom Republike Srbije. Opšti rok za usklađivanje Zakona sa novim Ustavom utvrđen članom 15. Ustavnog zakona za sprovođenje Ustava Republike Srbije je do 31.12.2008. godine. Pri tome, treba imati u vidu da zakoni i drugi opšti akti doneti u Republici Srbiji ne smeju biti u suprotnosti sa potvrđenim međunarodnim ugovorima i opšteprihvaćenim pravilima međunarodnog prava koji su deo pravnog poretka Republike Srbije. (član 194. st. 4. i 5. Ustava)

Cilj ustavnog utvrđivanja ljudskih i manjinskih prava je ne samo u tome da se označi njihova sadržina, već i da se njihovim titularima omogući korišćenje zajemčenih prava. Stoga se u skladu sa međunarodnim standardima mora obezbediti da ne postoje ni administrativne, niti bilo koje druge barijere koje sprečavaju pripadnike nacionalnih manjina u ostvarivanju njihovih prava. U tom smislu se od zemalja članica OEBS-a, među kojima je i naša zemlja, zahteva da preduzmu mere koje će, pored ostalog, obezbediti da prikupljanje potpisa za kandidate na izbornim listama bude regulisano na način ili oblik koji ne diskriminiše manjinske grupe.

Prema odredbi člana 43. stav 1. Zakona o izboru narodnih poslanika, izborna lista je utvrđena kada je svojim potpisima podrži najmanje 10.000 birača.

Kako zakonom o izboru narodnih poslanika nije propisan broj potpisa birača potreban za utvrđivanje izborne liste nacionalne manjine, a broj od 10.000 potpisa birača bi, saglasno međunarodnim standardima ljudskih i manjinskih prava, mogao da predstavlja prepreku za efektivno ostvarivanje ustavnih prava nacionalnih manjina da budu birani u Narodnu skupštinu i da učestvuju u upravljanju javnim poslovima, po pravnom shvatanju Vrhovnog suda Srbije, prilikom utvrđivanja ispunjenosti uslova za proglašenje izborne liste nacionalne manjine, potreban broj potpisa birača koji podržavaju izbornu listu ceni se prema brojnosti nacionalne manjine, ekonomskim, socijalnim i drugim uslovima u kojima njeni pripadnici žive i tako da se obezbedi puna ravnopravnost između pripadnika nacionalne manjine i građana koji pripadaju većini.

U konkretnom slučaju, s obzirom na brojnost romske nacionalne manjine (prema popisu stanovništva iz aprila 2002. godine u Srbiji bez Kosova i Metohije ima ukupno 108.193 Roma), teške ekonomske i socijalne uslove u kojima Romi žive i zakonsku obavezu preduzimanja mera u cilju popravljavanja položaja lica koja pripadaju romskoj nacionalnoj manjini, Sud je zaključio da je 3.695 potpisa birača koji su podržali izbornu listu Unija Roma Srbije – dr Rajko Đurić dovoljan broj potpisa za utvrđivanje te izborne liste kao liste nacionalne manjine.

Sa svega izloženog, Vrhovni sud Srbije je na osnovu člana 97. stav 4. Zakona o izboru narodnih poslanika, shodnom primenom člana 50. stav 4. Zakona o upravnim sporovima ("Službeni list SRJ", broj 46/96), u vezi člana 49. stav 1. istog Zakona, odlučio kao u dispozitivu ove presude.

PRESUĐENO U VRHOVNOM SUDU SRBIJE U BEOGRADU,

dana 5.01.2007. godine, Už.5/07

Zapisničar, Predsednik veća-sudija,

Vukica Latinović,s.r. Milena Savatić,s.r.

Za tačnost otpravka

Upravitelj pisarnice

Mirjana Vojvodić

MS